Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 101. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 30-го ТРАВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 30, 1984 No. 101. VOL. XCI.

ЧОТИРИ ОКРУГИ НЮ ДЖЕРЗІ ВШАНУВАЛИ УНС У ЙОГО 90-РІЧЧЯ

Джерзі Сити, Н. Дж. — Понад 200 союзовців, включно із затрудненими в Головній Канцелярії членами Екзекутиви та членами Головного Уряду з Ню Джерзі, взяли участь в бенкеті, що його влаштували тут в Українському Народному Домі в пополудневих годинах, в неділю, 20-го травня, чотири Окружні Комітети стейту для візначення 90-річчя УНСоюзу. Бенкет влаштував виділений з-поміж Управ Округ спеціяльний комітет, що його очолював Михайло Захарко, голова Пертамбойської Округи, а в склад його входили члени всіх чотирьох Округ — вже згаданої Пертамбойської, Нюарку, Пассейку і Джерзі Сити. Переважаючу більшість учасників цієї імпрези становили власне активісти і члени цих чотирьох Округ.

Бенкетом проводив голова Округи Джерзі Сити Володимир Білик, який на початку попросив Марійку Фесьо відспівати американський і український національні гимни, а о. Мирон Пахолок, парох української православої церкви в Клифтоні, Н. Дж., провів молитву.

Ще перед поданням страви виступив ансамбль бандуристів „Гомін" з Нюарку під мистецьким керівництвом Володимира Юркевича і надав тон тому святові виконанням кількох українських пісень. Ще цього самого дня цей ансамбль виступав в Ню Йорку в рамках Українського Фестивалю парафії св. Юра.

Головну промову на бенкеті виголосив головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис, зосереджуючись на відношенні УНСоюзу до української громади. Д-р Флис згадав з належною пошаною піонерів УНСоюзу, його активістів, в часи, коли УНСоюз був не тільки першою, але й фактично одинокою українською організацією в ЗСА і тому займався різними аспектами громадського життя. З бігом часу, зокрема після Другої світової війни, коли до ЗСА прибула третя хвиля українських імігрантів, і коли громадське життя почало зрізничковуватись, УНСоюз передав деякі свої функції іншим крайовим організаціям, яких покликала до життя громада. Але й тепер після 90-ох років існування УНСоюзу, громада не тільки в ЗСА, але й в Канаді та інших країнах поселення, хоче бачити Союз сильним і вітальним, хоче щоб він дальше ріс і розвивався на користь свого членства, цілої громади, а зокрема українського народу, якому УНСоюз завжди ніс і далі нестиме допомогу в його боротьбі за волю і незалежність. Закликом до посилених зусиль в цьому напрямку закінчив своє слово д-р Флис, сумарично передавши відтак свої думки англійською мовою.

Крім д-ра Флиса, ведучий програмою В. Білик представив гостей за почесним столом: редактора-емерита Антона Драгана, о. Пахолка, новонайменованого міського суддю Роберта Челока, М. Захарка, колишнього головного предсідника і почесного члена Головного Уряду Йосипа Лисогора з дружиною Марією та голову Організації Оборони Лемківщини Марію Дупляк з мужем Степаном. М. Дупляк вітала УНС з нагоди його 90-річчя, пригадуючи, що серед його перших основоположників були численні лемки.

Відтак В. Білик представив голів Округ Пассейк, Івана Хомка, та Нюраку — Юліяна Баранюка і перейшов до представлення членів Екзекутиви в особах головного секретаря Володимира Сохана з дружиною, головного касира Уляну Дячук з мужем, головного організатора Степана Гавриша, а далі головного контролера д-ра Нестора Олесницького, головного радного Андрія Кейбіду з дружиною і головного редактора Зенона Снилика з дружиною.

(Закінчення на стор. 4)

ВИСТАВКА М. НЕДІЛКА ПРОДОВЖЕНА

Ню Йорк. — Організатори виставки творів Миколи Неділка — Українська Вільна Академія Наук і Об'єднання Мистців Українців в Америці інформують, що виставка продовжена до неділі, 3-го червня, ц.р. Виставку можна оглядати кожного дня від год. 6-8 вечора і в кінці тижня від год. 1-8 вечора в ґалерії ОМУА, при 136 Друга авеню (4-ий поверх).

Голови Окружних Комітетів УНСоюзу Америки й Канади відбудуть Конференцію

Джерзі Сити, Н.Дж. — З Організаційного Відділу УНС інформують, що дев'ята з черги Конференція голів Окружних Комітетів Америки й Канади відбудеться у суботу, 2-го і неділю, 3-го червня ц.р., на відпочинковій оселі УНСоюзу Союзівці в Кергонксоні, Н. Й. Перша Конференція відбулася на цій же оселі 4-го і 5-го листопада 1972 року з ініціятиви тодішнього головного секретаря УНС д-р Ярослава Падоха. До участи у цьогорічній Конференції є запрошені голови 25-ти активних Округ.

Завданням Конференції є не лише піднести повагу й додати атрактивности Окружним Комітетам, а головно їхнім головам, але також спільно, як одна велика союзова родина, застановитися над загальними справами Союзу, головно його організаційною ділянкою. Цього року Союз відзначає 90-річчя своєї многогранної праці не лише для своїх членів, але також для всієї української громади у вільному світі. У зв'язку з ювілеєм, зібрані представники союзових громад — Округ спільно будуть вирішувати пляни, як вшанувати ювілей в поодиноких Округах. Також у зв'язку з ювілейним роком буде обговорена організаційна ділянка. Організаційний Відділ плянує в ювілейному році придбати 4,000 нових членів забезпечених на 11,000,000 долярів.

Доповідачами під час Конференції будуть затруднені в Головній Канцелярії Союзу екзекутивні урядовці. А тому, що в суботу, 2-го червня, головний предсідник д-р Іван Флис буде головним промовцем під час ювілейного бенкету з нагоди 75-річчя 217-го Відділу УНС в Рочестері, то в Конференції візьме учать також д-р Мирон Куропась, заступник головного предсідника. З Канцелярії УНС участь візьмуть Володимир Сохан, головний секретар, Уляна Дячук, головний касир, і Степан Гавриш, головний організатор.

Доповідачі в суботу і неділю заторкнуть ряд важливих справ з різних ділянок союзової праці. В суботу вечером буде спільна вечеря-гостина для учасників Конференції і їхніх родин, а для розваги гостей виступить український гуморист Степан Магмет. Також під час вечора будуть призначені десять грошових нагород льотерійною системою на суму 2,000 долярів, для відділів, які кожного місяця в минулому році мали придбаних бодай по одному новому членові з життьовим забезпеченням. Для здобуття нагороди є управнені всі ті союзовці, що на протязі минулого року мали придбаних 25 і більше нових членів з життьовим забезпеченням.

XX КОНВЕНЦІЯ СУА ВІДБУЛАСЯ У НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк (О.К.). — Тут у престижевому готелі Гренд Гаст відбулася від 26-го до 28-го травня ц.р. XX Конвенція Союзу Українок Америки, якою українські жінки, зорганізовані у СУА, відзначували також 100-річчя Українського Жіночого Руху.

209 управнених до голосування делегаток відділів СУА і 112 жінок-гостей провели три повні дні на ділових нарадах, доповідях, панелях і комісіях.

У висліді нарад у понеділок, 28-го травня, одноголосно обрано Головну управу СУА на наступні три роки та акляманцією переобрано на її голову мґр Іванну Рожанковську.

Зміни статуту, встановлення членської вкладки і схвалення резолюцій завершили цю успішну Конвенцію, про яку обширне звідомлення появиться у чергових числах „Свободи".

ЗАПОЧАТКОВАНО КООРДИНАЦІЮ ПРАЦІ ДЦ УНР І СКВУ

Едмонтон, Альта (ОУПС УІБ). — Тут перебував у днях 10-13-го травня ц.р. голова екзильного Уряду УНРеспубліки д-р Ярослав Рудницький з Монтреалю. Крім багатьох інших справ громадсько-політичного й культурно-наукового характеру, він відбув наради з президентом СКВУ д-ром Петром Саварином у справі наладнання координації праці між ДЦ УНР та СКВУ.

Як опісля стверджено на громадському вічі під головуванням К. Телички, початку стадія співпраці між ДЦ УНР як найвищого політичного чинника та СКВУ як суспільно-громадської надбудови української діяспори у вільному світі полягала б на акредитації спостерігачів від ДЦ УНР на сесіях СКВУ та від СКВУ на сесіях і зібраннях ДЦ УНР. Після цієї початкової стадії прийшла б на чергу дальші співпраця, включно до спільних виступів на міжнародному форумі.

В своєму слові з цього приводу проф. Рудницький підкреслив факт, що в 1980-их роках прийшло „відпартійщення" керівних позицій у політичному й громадському завершеннях українського життя: він сам як безпартійний очолює екзильний Уряд УНРеспубліки від 1980 року, а з черги д-р П. Саварин теж не заанґажований у ніяку еміграційну партію, очолив у 1983 році найвище суспільно-громадське тіло — СКВУ. Позитивні наслідки такої розв'язки справи, основаної на загально-українській базі, поволі дають свої висліди, наявним доказом чого може бути наведений вгорі перший крок до порозуміння й співпраці — акредитація обопільних спостерігачів ДЦ УНР та СКВУ в 1984 й дальших роках.

З'ЇЗД КОЛИШНІХ УЧНІВ ЗАЛЬЦБУРҐСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

Ґлен Спей, Н. Й. — Восьмий З'їзд колишніх учнів зальцбурґської гімназії і зустріч з професорами відбудеться тут на Оселі Братського Союзу „Верховина" в днях 29-го і 30-го вересня ц.р. В програмі зустрічі будуть, крім ділової, також мистецька частина, бенкет і забава; грає оркестра Богдана Гірняка. Організаційний комітет докладе всіх зусиль, щоб програма зустрічі була цікавою.

Виступають в обороні А. Сахарова

Рочестер, Н. Й. (І. Демиденко). — Щоб збудити людське сумління для оборони Андрія Сахарова, і його дружини Єлени Боннер, Інститут Сахарова при співучасті наукових, культурних і релігійних організацій вільного світу влаштовує в ЗСА, Канаді та в Европі 11 концертів силами мистців-еміґрантів з СССР і зокрема пяніста Дімітрія Шостаковіча.

Перший концерт успішно відбувся тут в середу, 9-го травня, в Істмен театрі. Перед концертом відбулася пре[illegible] на якій пасербиця Сахарова, Татьяна Янкелєвіч, подала інформації про стан батьків і їх переслідування. Голова Монро повіту вручив Т. Янкелєвіч посвідчення, що її батьки стають почесними громадянами повіту і Рочестеру і що хвору її матір шпиталь університету буде лікувати безкоштовно.

До Організаційного комітету належали жиди, балтійці, італійці, греки, індіяни і українці. Не було росіян. Директор Інституту Сахарова проф. Лозанський у своєму виступі під час концерту, жартуючи сказав, що на терені Рочестеру сталась історична подія: жиди і українці спільно виступають в акції оборони в'язнів сумління.

Від українців в Організаційному комітеті активно працювала Валя Макогон. У фойє театру були покладені чотири роди англомовних летючок: про УГГ, факти про Україну і український нарід (видав Фонд Катедри Українознавства, Відділ в Маямі) і інші про український правозахисний рух. В брошурі, яку видав комітет надрукована заява ЗП УГГ також вказано про інші видання комітету, в яких зокрема подано матеріяли про В. Чорновола, М. Плахотнюка, В. Лісового, Л. Плюща і інші.

В час зустрічі після концерту Т. Янкелєвіч дуже хвалила Надію Світличну, яка бувала в А. Сахарова в справі свого брата. Знає багатьох українських політв'язнів і коли одна при знайомстві з нею назвала своє прізвище (Сеник), то вона відразу перепитала: чи вона не є рідня переслідуваної Ірини Сеник.

ВПИСИ ДІТЕЙ ДО СВІТЛИЧКИ

Ню Йорк. — Керівництво світлички, яка існує під опікою 83-го Відділу Союзу Українок Америки тут в приміщенні школи св. Юра, буде вписувати дітей на наступний рік в суботу, 2-го червня від год. 10-ої до 12-ої вполудне. Ближчі інформації можна отримати у учительки Вацик, телефонуючи на число: 228-8788 від 8-9 години вечорами. Приймається дітей від 3-5 років життя. Опікункою світлички є Оксана Базилевська.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН й інші офіційні особи взяли участь в церемонії зрушення землі під будову 190-мільйонового будинку, головної квартири американської федеральної розвідчої аґенції (Сі-Ай-Ей). Користаючи з нагоди, Президент позитивно висловився про працю цієї важливої інституції і особисто про діяльність її теперішнього директора Вілліяма Кейсі, особа якого якраз тепер знайшлася під обстрілом демократів за нібито передану ним республіканському виборчому комітетові книжки колишнього президента Джіммі Картера, матеріяли з якої використовували керівники президентської передвиборчої кампанії, включно з теперішнім президентом Реґеном в 1980 році.

„Правда" називає Реґена „лицеміром"

Москва. — Московська „Правда", орган Центрального Комітету КПСС, не перестає атакувати президента Роналда Реґена і систематично критикує його політику, не звертаючи уваги на те, яке вияснення поступає з Вашінґтону. Цим разом у числі газети з 13-го травня ц.р., В. Большаков, автор саркастичної замітки в „Правді", пішов так далеко, що почав називати Президента З'єднаних Стейтів Америки „лицеміром" за дві справи: його відношення до продукції тяжких міжконтинентальних ракет типу МХ і совєтського рішення не брати участи в цьогорічних літніх Олімпійських Ігрищах.

На початку своєї образливої і написаної в тоні комуно-московської фразеології статтейки, надрукованої в „Правді" під заголовком „Рекорди лицемірства", В. Большаков вирішив покпити собі з особи президента Р. Реґена, кажучи, що він недавно став „лавреатом нагороди крайової асоціяції американських учителів англійської мови, які вирішили надати йому 'нагороду за лицемірство' після того, як він перехрестив ракети МХ на 'сторожів миру'." „Правда" натякає на промову Президента ЗСА виголошену ним по телевізії з наміром переконати обидві палати Конґресу про потребу виділення додаткових фондів для продукції ракет типу МХ, які мали б зрівноважити мілітарну силу ЗСА і Совєтського Союзу. Як відомо, лідери СССР, використавши політику детанту напродукували силу-силенну міжконтинентальних ракет і почали ними загрожувати цілому світові. ЗСА своєчасно зрозуміли, особливо після посиленої совєтської експансивної політики, існуючу загрозу і за це Москва обливає сьогодні брудами Р. Реґена, який один з перших відкрив закуліси совєтської „мирної політики".

Іншою справою, яку порушує у своїй статтейці В. Большаков це актуальна тепер справа совєтської відмови від літніх Олімпійських Ігрищ в Лос Анджелесі. Совєтський автор пише: „Відповідаючи на запити журналістів, як він відноситься до рішення СССР не брати участи в Олімпіяді, Реґен, замість того, щоб засудити дію антисовєтських алементів, пустився у філософію і заявив, що ще дві тисячі років тому перервали, мовляв, війни, для того, щоб закінчити спортові змагання і висловив жаль, що ми досі не зберегли цього високого рівня цивілізації".

Ця заввага про брак цивілізації совєтських лідерів, які вирішували справу Олімпіяди, вивела цілком з рівноваги совєтського пропаґандиста В. Большакова. Після цього чого він тільки не понаписував: і про 165 „ультраправих" іміґрантських і всяких „бандитських груп" в Лос Анджелесі", „американську спецслужбу", яка виконала левину роботу в напрямі недопущення спортовців з комуністичних країн, про антикомуністичні провокації, які плянувались на час Олімпіяди та інші, вкінці таки політичні справи: Ель Сальвадор, Нікараґуа, допомогу грішми для Південної Африки, підтримку „бандитів" в Афганістані і Анґолі, Ґренаду, „хрестоносний похід проти комунізму" заповіджений Р. Реґеном в Лондоні і вкінці про спортсменів із 'соціялістичних країн', які мали 'покоштувати свободи', а їм мали в цьому допомогти приготовані ЦРУ антисовєтчики".

Виглядає, отже, що побоювання за втечу спортовців, про яку раніше згадували західні засоби масової інформації, були також частинно мотивом совєтської відмови.

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ ДІСТАЛА РАКЕТИ

Вашінґтон. — Американський Уряд вислав 400 ракет типу „Стінґер" і 200 вистрілювачів для них до Савдійської Арабії для охорони міжнародного перевозу нафти з Перської затоки від нападів з боку іранського летунства, — повідомили речники Адміністрації президента Реґена у понеділок, 28-го травня, а сам Президент заповів про це у вівторок, 29-го травня. Савдійська Арабія організовує за допомогою цієї успішної протилетунської зброї охоронну смугу вздовж західнього побережжя Перської затоки, де якраз розташовані країни — продуценти нафти для Заходу.

Чотири сотні ракет „Стінґер", що їх випускається з ручного вистрілювача, є незвичайно ефектовні в боротьбі з невеликими відносно літаками, наладованими вибухівкою, що летять з самогубчими намірами. І якраз таких атак на міжнародні нафтоналивні кораблі, на нафтові поля й інсталяції перероблювання соленої морської води на прісну воду в Савдійській Арабії найбільше побоюються шість країн з так званої Ради співпраці Перської затоки, до якої входять, крім Савдійської Арабії, ще п'ять країн: Оман, З'єднані Арабські Емірати, Кватар, Баґрейн і Кувайт. Савдійська Арабія з допомогою членів згаданої Ради вестиме охорону незвичайно стратеґічно важливих нафтових обширів без більшого втручання з боку ЗСА. Плянована охоронна смуга йтиме від Гормузької протоки при гирлі самої Перської затоки і далі вздовж західнього берега, не доходячи до вод Іраку, який є у війні з Іраном. Це свідчить про те, що Савдійська Арабія не хоче втручатися в майже чотирирічну війну Ірану з Іраком, але також не приглядатиметься байдуже до багатьох безвідповідальних потягнень уряду аятоллі Хомейні, який веде безперебірливі атаки іранським летунством на міжнародні транспорти нафти не тільки в іракських, але у міжнародних водах.

В охоронній смузі патролюватимуть спеціяльні савдійські кораблі, що на них оперуватимуть власне ці вистрілювачі „Стінґер", та савдійські літаки Ф-15, американського виробу. Військова фльота Савдійської Арабії невелика, вона разом з п'ятьма іншими країнами, що входять у Раду, може виставити до сотні кораблів для охорони цього важливого водного шляху.

Речники Адміністрації президента Реґена також висловлюються про можливість допомоги країнам Перської затоки американськими літаками — танкерами, що наповнюють пальним літаки у повітрі. Йдеться про літаки-танкери типу КС-135 або КС-10. З допомогою цих літаків-танкерів савдійські літаки Ф-15 можуть значно збільшити засяг своєї дії, бо не мусітимуть приземлятися для набирання пального на летовища.

Значну службу для охорони цих теренів виконують також чотири американські розвідчі літаки типу Авакс, що їх ЗСА позичили Савдійській Арабії вже раніше, не зважаючи на сильні протести з боку Ізраїля. Ізраїль так само сильно протестував проти постачання Савдійській Арабії ракет „Стінґер" та літаків-танкерів і також з тієї ж причини: в Ізраїлі бояться, щоб це високовдосконалене вивінування не обернулося в руках арабів врешті-решт проти Ізраїля. Але Уряд президента Реґена цей раз мусів дати допомогу Савдійській Арабії, як найбільш поміркованій арабській країні і найважливішому продуцентові нафти, що життєво потрібна Заходові.

У СВІТІ

В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ населення з острахом приглядається, як поволі вмирають дерева, а то й цілі ліси в найкращій околиці т. зв. Шварцвальду. Причиною вмирання шпилькових дерев є занечищення хемічними випарами повітря. Зокрема уважають, що причиняється до того швидкість їзди авт на німецьких автострадах. З того приводу іде тепер велика акція знизити швидкість, як також інші засоби для менших хемічних випарів. В тій акції перед веде т. зв. партія зелених, яка вже в 1980 році здобула перші місця в стейтовому парляменті Баден-Вюртенберг саме тому, що бореться за збереження довкілля.

В ІЗРАЇЛІ БУДУТЬ судити двох офіцерів армії у зв'язку із бомбовою атакою на трьох арабських мейорів міст в 1980 році. Двох із них наслідком тієї атаки залишилися спаралізовані. П'ятнадцять жидівських поселенців на західньому побережжі засуджено вже за цей випадок, а десять стоять перед оскарженням інших терористичних атак проти арабських мешканців тієї частини. Жидівських військовиків засуджують у тому, що вони дали терористам інформації про арабських мейорів та що вони знали де підкладені були бомби.

ЛЕТУНСЬКА КОМУНІКАЦІЯ між ЗСА і Перу відбувається тимчасово завдяки летунським лініям інших країн тому, що умова в справі правильних летів літаків обидвох країн була перервана минулого тижня. Непорозуміння торкаються того, що уряд Перу не хоче дозволити, щоб американські пасажирські та транспортові літаки перелітали через територію Перу в більшій кількості, як перуанські.

ДАНСЬКИЙ УРЯД видалив двох членів совєтської торговельної місії, тому що вони були замішані у шпигунську аферу. Це вже третій та четвертий совєтські дипломати, яких видворено з Данії від 1981 року за шпигунство.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран промовляв до членів Европейського парляменту у Страсбурґу, закликаючи їх до нового порозуміння в рамках Европейського ринку з тим, щоб ті держави европейські, які не є зацікавлені виступили із того зв'язку. Уважають, що промова Міттерана була звернена проти Великої Британії.

ЦЬОГОРІЧНИЙ МІЖНАРОДНИЙ фільмовий фестиваль у Канн, на французькій Рів'єрі, вибрав як найкращий фільм 1984 року, фільм п. н. „Париж, Тексас", німецького режисера Вім Віндерса, накручений в ЗСА. Одночасно жюрі одноголосно зложило пошану 77-літньому американському режисерові Джанові Гюстонові за його довголітню працю в ділянці кінематографії. Це однак не дало йому першого місця за виставлений на фестивалі фільм під назвою „Під вульканом", як усі сподівалися. Несподіванкою було також рішення жюрі дати спеціяльну нагороду фільмові з Мадярщини п. н. „Напло". Цей півавтобіографічний фільм режисерки Марти Межарош про дівчину, батька якої забили в СССР в часі „чистки" за влади Сталіна. Тема фільму вказує на відносну свободу, яку мають фільмові режисери у Мадярщині.

В АМЕРИЦІ

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ Едвард Кач, виступаючи в Крайовому пресовому клюбі у Вашінґтоні, закликав федеральний і стейтові уряди розпочати війну на повну скалю проти торгівців наркотиками, включаючи також особистий обшук осіб, які приїжджають до цієї країни з країн, де продукуються наркотики. Кач підкреслив, що більшість героїни і навіть кокаїни перевозять пасажири з латиноамериканських країн і країн Азії не у валізках, автомобілях, а під власним одягом. Якщо такі особи протестуватимуть проти особистих обшуків, то краще хай вони не пробують приїжджати до ЗСА, — заявив посадник Кач, ставши через ніч контроверсійною особою. Федеральний Уряд він закликав вживати літаки АВАКС, джети і малі військові кораблі для перехоплення пачкарів наркотиків, які є спричинниками численних злочинів доконаних в Америці наркоманами. Запитаний кореспондентами де ЗСА повинні взяти персонал для таких операцій, Кач відповів, „що для цього найкраще надаються армійські частини, які і так нічого не роблять".

„СВІТ БЕЗ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ був би кращим світом", говориться в студії фундації „Герітедж", консервативної студійної групи, яка має також деякий вплив на Уряд ЗСА. У студії говориться, що після чотирьох декад існування ОН показалось, що ця міжнародна організація „втратила балянс" в оцінці політичної ситуації в світі і тепер вона мусіла б доказати ділами, що заслуговує ще на моральну й матеріяльну підтримку. Відповідаючи на закиди, речник ОН Франсуа Гуліяні неповажно заявив, що „світ може існувати без Фундації „Герітедж".

БЮРО СТЕЙТОВОГО прокуратора на Фльориді перший раз від часу смерти у готелевій кімнаті Дейвида Кеннеді подало до публічного відома вислід автопсії. У звідомленні говориться, що смерть наступила після змішання наркотиків, які не відомо яким способом були введені в організм, бо лікарі не знайшли жадних знаків уколу голкою. Говориться про кокаїну й два інші компоненти наркотиків, а також таблетки на біль Демароль і Мелларіль. Суддя Вілліям Раттер відмітив, що вже немає більше причин тримати в таємниці вислід автопсії, бо слідство цієї справи вже закінчилося.

В КІНЦІ МИНУЛОГО ТИЖНЯ Палата Репрезентантів, не зважаючи на різні заходи противників урядової допомоги для Ель Сальвадору, схвалила проєкт додаткової допомоги для тієї країни у висоті 62 мільйони долярів, але не погодились на додаткові витрати для допомоги антикомуністичним повстанцям в Нікараґуа, ціллю яких є позбутися прокомуністичного уряду сандіністів і привернення демократії в їхній країні. За проєктом уряду голосувало 267 конґресменів, проти 154. Ситуація в Палаті значно змінилась в користь Ель Сальвадору після виступу в Конґресі ЗСА сальвадорського новообраного президента Хозе-Наполеона Дюарте. Між Урядом президента Роналда Реґена і деякими демократичними конґресменами існує різниця в поглядах на справу Нікараґуа. Наприклад, Президент називає повстанців „борцями за свободу", а спікер Палати Репрезентантів „порушниками спокою" в Центральній Америці. Старий американський ізоляціонізм і філософія „моя хата скраю" ще й досі нуртує у деяких політичних діячів ЗСА, — кажуть політичні аналітики.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Америка, СССР і Західня Німеччина

Від довшого часу Західня Німеччина відіграє неофіційну ролю посередника між Америкою і Совєтським Союзом у цілому ряді конфліктів і непорозумінь, які існують між цими двома світовими потугами.

У такому сенсі треба й інтерпретувати офіційні відвідини боннського міністра закордонних справ Ганса-Дітріха Ґеншера, який перебував в Москві в днях 20-21-го травня цього року.

Як можна було сподіватися, у день приїзду Ґеншера, совєтський міністер оборони Дімітрій Устінов недвозначно заявив, що Совєтський Союз не дуже то спішиться до переговорів з Америкою в справі роззброєння. У дальшому він говорив, що совєти не вернуться до переговорів до цього часу, доки американці не заберуть своїх нових атомових ракет з Европи, які вони примістили в деяких країнах — членів НАТО в Західній Европі восени 1983 року.

Західні специялісти і дипломати в Москві є цієї думки, що того роду настанова Москви триватиме аж до американських виборів цієї осени; Москва своєю згодою на переговори не хоче дати будь-якої „моральної" підтримки президентові Реґенові. Як знаємо, в совєтських офіційних заявах часто можна було зустрінутися з позитивною настановою до демократичних кандидатів на президента ЗСА (Мондейла і Гарта), яких характеризовано як „більш ліберальних" і таких, що хочуть знайти певний модус вівенді (співпрацю) із Совєтським Союзом.

І тому, що Бонн часто діяв як посередник між Вашінґтоном і Москвою, не диво, що маршал Устінов, з нагоди приїзду Ґеншера до Москви нахвалявся мілітарною силою СССР.

Приймаючи позу войовника, він говорив, що Совєтський Союз вже збільшив число підводних човнів, які оперують вздовж атлантійського побережжя Америки, й які можуть „засипати Америку атомовими бомбами" протягом 10 хвилин. В офіційному комунікаті ТАСС-у, Устінов попередив, що кожночасно, коли Америка розташовуватиме нові атомові ракети, у відповідь їй СССР збільшуватиме число атомових ракет на своїй власній території, як теж у Західній Европі.

Совєтський маршал, продовжуючи в дальшому погрожувати Америці, сказав, що коли ЗСА вжиють нуклеарні ракети проти СССР і його союзників, Совєтський уряд ударить у „саме джерело" нападу, — інакшими словами — в американські бази і т. п.

Речники Пентаґону у відповідь на ці погрози Устінова заявили, що нічого нового він не сказав, про що не знають в Пентаґоні. У своєму довгому звідомленні про зріст совєтської мілітарної сили Пентаґон сказав, що Урядові є відомо про збільшення совєтських підводних човнів не тільки на Атлантійському океані, але також на Тихому океані.

Чи правильно чи ні, американські специялісти інтерпретують ці совєтські погрози як намагання розбурхувати в Америці спротив до атомового зброєння, і тим робом ослабити шанси президента Реґена на перевибір.

В дні приїзду до Москви міністра Ґеншера Константин Черненко також уважав за відповідне виступити проти американських „Міжплянетних воєн", про що він пояснив у листі до американських фізиків. В тому листі Черненко мав сказати, що СССР є цілковито проти продукції космічної зброї, і тим самим Америка повинна занехати плян про вироби цієї зброї.

Східні специялісти переконані, що совєтських провідників непокоять пляни ЗСА про космічну зброю, а це з цих причин, що совєтська індустрія є далеко позаду в порівнянні з американською і що Америка дуже скоро осягне перевагу над Совєтським Союзом у космосі.

Наскільки місія боннського міністра Ґеншера вдалась-важко це передбачити. Так в справі бойкоту Олімпійський Ігрищ у Лос Анджелесі, як і в питанні космічної зброї Москва не хоче ніякого компромісу чи узгіднення, вважаючи, що всякий компроміс є виявом слабости.

Автори, книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Іван Боднарук

ПЕРЕДВІСНИК УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

Мова про Миколу Міхновського, громадського й політичного діяча, публіциста, основоположника та ідеолога українського націоналізму. Був членом київського відділу Братства Тарасівців, а потім Революційної Української Партії (РУП). Народився 110 років тому, а закінчив життя самогубством 60 років тому (1873-1924). Загально прийнято дату його смерти 3-го травня 1924 року, хоч В. Андрієвський каже, що сталося це 25-го травня.

Був адвокатом у Харкові, родом із Прилуччини. За студентських часів був одним із ініціяторів таємного Братства Тарасівців. Після повстання проти гетьмана Скоропадського й приходу большевиків попав у тюрму, а потім виїхав на Кубань, де працював то в кооперації, то в школах. На весні 1924 року повернувся до Києва, а що большевики далі його переслідували, відібрав собі життя.

У 1912-13 роках Міхновський видавав у Харкові тижневик „Сніп". Після вибуху революції брав участь, як старшина-правник у ранзі поручника, у київському Окружному Військовому Суді й організував І-ий Український Військовий З'їзд, на якому відстоював ідею негайного творення українського війська. На початку революції виступив як речник державної самостійности України, організував Український Військовий Клюб ім. гетьмана П. Полуботка й І-ий охочий полк ім. Б. Хмельницького. Був організатором повстання Полуботківців 18-го липня 1917 року, що мало на меті проголошення самостійности української держави але передчасне розкриття пляну спричинилося до висилки Міхновського на румунський фронт. У 1918 році зблизився з Українською Демократично-Хліборобською Партією.

Виступав як оборонець у політичний процесах і брав активну участь у громадському житті. Його промова на Шевченковому святі 1900 року в Полтаві й Харкові надрукована у Львові п. н. „Самостійна Україна", стала програмою РУП у першу добу її діяльности. Свої думки популяризував також у різних органах, наприклад, у „Хліборобі" в Лубнях 1905 року, в „Запоріжжі" в Катеринославі 1906 року, в „Слобожанщині", в Харкові 1906 році, а з них тривкіше значення мав заснований і редагований ним „Сніп" (1912-1913).

Як сказано вище, був М. Міхновський автором славної брошури „Самостійна Україна", виданої 1900 року у Львові від РУП-у, тиражем у 1,000 примірників. Міхновський був теж основником, разом із Ол. Макаренком, на переломі 1901-1902 років Української Народної Партії, що діяла під гаслом „Україна для українців" і керувалася т. зв. Декалогом, себто 10-ма заповідями такого змісту: 1) Одна, єдина, неподільна, самостійна, демократична Україна — республіка працюючого люду. 2) Усі люди — твої брати, але (при переліченні тодішніх окупантів української землі) це вороги нашого народу, поки вони панують і визискують нас. 3) Україна для українців. 4) Усюди й завжди вживай української мови. Хай ні дружина твоя, ні діти твої не поганять твоєї господи мовою чужинців-гнобителів. 5) Шануй діячів рідного краю, ненавидь його ворогів, зневажай відступників-перевертнів, і добре буде всьому твоєму народові й тобі. 6) Не вбивай України байдужістю до всенародних інтересів. 7) Не зробися ренегатом-відступником. 8) Не обкрадай власного народу, працюючи на ворогів України. 9) Допомагай своєму землякові передусім. 10) Не бери собі дружини з чужинців, бо твої діти будуть тобі ворогами. Не приятелюй з ворогами нашого народу, бо ти додаєш їм сили й відваги. Не накладай укупі з гнобителями нашими, бо будеш зрадником.

Це вперше проголошено ясно й недвозначно гасло Соборности України і стан війни з Московщиною. Міхновський писав у „Самостійній Україні": „Часи вишиваних сорочок, та горілки минули й ніколи не вернуться. Третя українська інтелігенція стає до боротьби за свій народ, до боротьби кривавої і безпощадної. Вона вірить у сили свої і національні, і вона виконає свій обов'язок. Вона виписує на своєму прапорі оці слова: Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від Карпат по Кавказ! Вона віддає себе на службу цьому великому ідеалові, і доки хоч на одному клапті української території пануватимуть чужинці, доти українська інтелігенція не покладе зброї, доти всі

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Ювілейний концерт у 40-річчя УГВР

Громадський комітет для відзначення 40-річчя створення Української Головної Визвольної Ради 1944 року зайнявся відзначенням цих пам'ятних, ювілейних роковин, улаштовуючи в Ню Йорку концерт 5-го травня ц. р., з залі Купер Юніон.

Після відспівання американського й українського гимнів хором „Думка", голова діючого Комітету проф. Тарас Гунчак відкрив святкову імпрезу, згадуючи основників УГВР. Один з основників цієї вагомої і вершинної організації о. д-р Іван Гриньох виголосив доповідь із пригадкою слів князя нашої церкви, Митрополита А. Шептицького, який зорганізування УГВР назвав „новою епохою". Далі ми почули про місцевість народження організації у Карпатських горах Самбірщини, про радість з причини постання провідного, репрезентативного, політичного чинника та про переговори з поляками, мадярами та румунами, як рівний з рівними.

Щодо самої концертової програми, то належало б звернути увагу на рідкісний випадок, що виконавці виступали без фінансової винагороди.

Започаткував мистецьку частину концерту бас-баритон із Мет опери Андрій Добрянський, виконуючи при фортепіяновому супроводі піяніста Томи Гринькова чотири цінні Лисенкові пісні до слів Шевченка: „Реве та стогне", „Минають дні", „Понад полем іде" та „Доля". Спів та інтерпретація були переконливі; замітніший успіх у публіки мали „Минають дні". Проте, як ці, так і пізніші його співи, які вони не були б мистецько важливі, їхній сумовито-резигнаційний характер не зовсім гармонізував з бадьоро-героїчною ідеєю ювілею. Тому при підборі пісень до імпрези не можна забувати про характер свята.

Після перерви виступила відоме меццо-сопрано з Вашінґтону Рената Бабак, яка дуже давно вже не співала в Ню Йорку. На кожний випадок, незабутнім остане той день, де на її концерт 1975 року, заля Карнеґі Голл була випродана до останнього місця. Воно природна річ, що зміняються не тільки часи і люди, але і людські голоси. І саме голос Р. Бабак теж дещо змінився за отой довший час. З виходом на сцену хвилювання її було помітне і воно відбилось частинно на виконанні перших пісень. На щастя, пісні ці були не так цінніші з мистецького боку, тільки таки яснішого настрою, як у її попередника. Ми почули Вол. Івасюка „Мальви", „Іване" в обробці Д. Задора, „Соловейка" М. Кропивницького та „Солов'їний романс" (не роман — як у програмці) А. Кос-Анатольського. Голос Р. Бабак ще задержав отой гарний, український тембр, однак інтонація пісень не завжди була задовільна. Може завинило тут те пакосне хвилювання. Не можна теж співати пісень зависоко написаних. Проте „Солов'їний романс" із флейтою випав у цій групі найкраще.

Ширшу дискусію між слухачами концерту спричинив виступ молодого, початкуючого тенора, не-українця Дж. Делля Корте. Запитувано: „Чи був потрібний цей виступ?" Бож і голос його ще не поставлений, хоч самий голосовий матеріял співака-адепта пригожий. Відома, розпачливо-іронічна арія з опери „Паяци" не годилась на цей вечір. Одна дійсна приємність пов'язана з виступом Делля Корте була наша пісня „Дивлюся на небо" заспівана з зовсім доброю українською дикцією. Воно було не тільки приємно, але і пророчисто доказувало, яка чудова, співна, нетрудна до вивчення українська мова. (Гадаю, що всі звернули увагу, як американцям в радіо чи телебаченні легко вимовляти Черненко, а як ломлять вони собі язик на Чєрнєнку).

Ще співала Бабак третю арію з опери Верді „сила долі". Ця арія арій, але ж вона для сопрано. А коли меццо мало б братись за неї, то мусить співати її нижче. Виконувати її в сопрановій тонації, це значить бездумно руйнувати меццо-сопрановий голос. Адже кінцевий тон (високе сі-бемоль) мусить бути кинений чисто, але й довго-довго витриманий, як це було в другої Ренати, але сопрано — Тебальді.

Два популярні дуети „Білі чайки" і „Ми підемо, де трави похилі" Платона Майбороди проспівали обоє співаки гарно.

Опісля А. Добрянський мав більший успіх з українською піснею Н. Нижанківського (слова Р. Купчинського) „Засумуй трембіто", як з італійською арією короля Филипа II з „Дон Карльоса" Верді.

У деяких піснях, крім піяніста Гринькова, взяли участь, як музичні супровідники, інструменталісти, а саме віольончеліст Н. Цибрівський, який особливо привернув до себе увагу та флейтист Ґ. Шокер. Гриньків також, як акомпаньятор був знаменитий. „Думці" акомпаньювала добре Т. Поташко.

„Думка" навіть із прорідженими рядами (бракували деякі тенори і найкращі баси) випала дуже додатньо. Ще розспівувались голоси у І. Соневицького „За рідний край" (слова Р. Купчинського), одначе вже чоловічий хор, який ми чуємо, на жаль, раз на кілька років, зробив добре враження (тенори „дали собі раду"), виконуючи, хай і в гармонізації Г. Китастого, Стеценківські „Вилітали орли"

(Закінчення на стор. 4)

Осип Зінкевич

ОЛІМПІЙСЬКА ГІСТЕРІЯ ВЛАДИ СССР

I.

Від держави, яка обернула спорт у засіб пропаґанди вищости своєї ідеологічно-політичної системи можна було багато дечого сподіватися, але важко було передбачити, що СССР не скористає з цієї прекрасної нагоди, щоб продемонструвати свою спортову справність і вищість саме на Олімпійський іграх у ЗСА, у цій, за їхньою пропаґандивною реторикою — „найбільш реакційній", „мілітаристичній" і „агресивній" державі світу.

Національний Олімпійський Комітет (НОК) СССР не обвинувачував ЗСА за „інвазію" Ґренади, закладання мін у портах Нікараґуа, щоб оправдати свій бойкот Олімпійських ігор. А навпаки, вибрав найслабшу арґументацію, яка у демократичній системі не має жадного ані опертя ані зрозуміння. На оправдання бойкоту совєтські представники подають заповіджені в Лос-Анджелесі антисовєтські демонстрації і заклики до дефекції підсовєтських спортсменів.

Страх перед демонстраціями

Чи цей страх перед антисовєтськими демонстраціями є справжньою причиною бойкоту? На нашу думку, абсолютно ні.

Демонстрації не є і не можуть бути причиною, бо за дуже незначними вийнятками ніхто і ніколи не демонстрував проти спортсменів із СССР. Демонстрації відбувалися проти совєтської репресивної, агресивної і колоніяльної політики влади СССР. Про відношення до самих спортсменів, то як загальна публіка так і зокрема вихідці з країн Східньої Европи ентузіястично вітали спортсменів своєї національности на олімпійських стадіонах. Клясичним прикладом може бути монтреальська Олімпіяда: на змаганнях жіночої гандбольної дружини, яка складалася майже вповні з українок, було багато присутніх канадських українців-націоналістів, які ентузіястично апльодували кожній перемозі своїх земляків.

Для уряду СССР антисовєтські демонстрації в Лос-Анджелесі не були б жадною новістю: такі масові демонстрації відбувалися під час Олімпійських Ігрищ в Мюнхені, в Монтреалі, в Лейк Плесіді, про що західня преса досить обширно писала (зокрема про виступи українців в Монреалі).

Страх перед дефекціями?

І це не є причиною. Не зважаючи на велику соціяльну нерівність між підсовєтськими спортсменами і офіційними представниками, спортсмени все ж є своєрідною упривілейованою клясою людей. За цілу історію Олімпійських Ігрищ було лише кілька випадків дефекції підсовєтських спортсменів. Якщо б хтось зі спортсменів хотів дефектувати, то мав багато кращих нагод щоб це зробити. Під час Олімпіяди в Монреалі, Універсияди в Едмонтоні, в Римі, в Атенах підсовєтських спортсменів можна було бачити одинцем чи по кількох у різних маґазинах, автобусах, на вулицях цих міст. Ніхто проти них не демонстрував, а навпаки люди по різному старалися їм допомогти. Якщо б вони хотіли, зокрема у цих містах, могли дуже легко попросити азилю. Але цього не робили.

На нашу думку є кілька головних причин, чому уряд СССР проголосив бойкот Олімпіяди в Лос Анджелесі. Але розгляньмо наперед кілька справ пов'язаних зі спортом.

Чи справді найкращі?

Аналіза продуктивности підсовєтських спортсменів в останніх кількох роках значно знизилася. Це сталося після того, як на різних міжнародних спортових змаганнях уведено нову методу аналізи на викриття анаболічних стероїдів (незаконних у спорті хемічних препаратів, які стимулюють діяльність організму).

Вперше це стало очевидним на европейському чемпіонаті з легкої атлетики (Греція, 1982 року). Кілька десятки підсовєтських спортсменів було відкликано з Атен і замінено іншими, зі страху, що в їхньому організмі будуть викриті недозволені стимулюючі хемічні препарати. Коли постійно, майже в усіх видах спорту, спортсмени СССР здобували перші місця — почавши від 1982 року, коли введено дуже строгі тести і перевірки, раптом вони почали опинятися на других місцях. На вищезгадано Европейських чемпіонатах з легкої атлетики, де не було ані американських атлетів, ані атлетів-бігунів з африканських країн — СССР опинився за кількістю здобутих золотих медалів аж на третьому місці (Східня Німеччина — 13 золотих медалів, Західня Німеччина — вісім, СССР — шість). Інші змагання в 1982 році: чаша світу з фехтування — четверте місце, чемпіонати світу з плавання (Еквадор) — третє місце (Східня Німеччина — 12 золотих медалів, ЗСА — вісім, СССР — лише чотири), чемпіонат світу з боксу — третє місце — 1983 рік: перші Світові чемпіонати з легкої атлетики (Гельсінкі) — третє місце, світовий чемпіонат з веслування — друге місце, світовий чемпіонат в плаванні човнами — третє місце, світовий чемпіонат з фехтування — третє місце, европейські першенства з плавання — друге місце (Східня Німеччина — 17 медалів, СССР — 9). Мабуть в єдиній гімнастиці СССР здобуває ще далі перші місця.

(Продовження буде)

Ігор Витвицький

СЛІД, ЯКИЙ ЗАЛИШАЄТЬСЯ

I.

Буває, почуєте від чужих, а часом і від своїх таку заввагу, що забагато шуму зчиняється з приводу минулого 50-ліття голоду в Україні. Що ж, кажуть, півстоліття пройшло, багато дечого скоїлось у світі за той час та й не треба перебільшувати. Авжеж, скоїлось чимало і перебільшувати не думаємо. Для нас голод в Україні в 1932-33 роках залишиться найвагомішою подією за всю історію нашого народу. Голодом і терором, який був перед ним і який його супроводив, було знищено одну четвертину народної субстанції і в тому більшість нашого національного активу. Такого в минулому не бувало. Слід, що його залишив цей погром на народному організмі, мабуть, ще й досі достатньо неусвідомлений, важитиме як фактор у дальшому ході нашої історії.

Зрозуміло, що в Совєтському Союзі про ці події глухо. Там про них не говорять, не пишуть, там начебто нічого подібного не сталось. Їх звичайно закривають єхидною фразою про „труднощі колективізації". То й не диво, що з молодого покоління мало хто знає, які саме були ці „труднощі".

Менш зрозуміле те, що майже глухо було досі про це народовбивство у вільному світі. Для цього очевидно були свої причини. В першу чергу, незацікавлення різних центрів інформації, а в другу — така наша власна недолугість.

Тепер, коли зацікавлення дещо зросло, то зростає теж число дослідників — своїх і чужих. Існують і мають ще появитися праці про це апокаліптичне лихоліття.

Відомо, що підхід зумовлює висновки, тому той, хто береться досліджувати голод 30-их років в Україні, повинен перш за все мати на увазі, що голод цей не був якимсь ізольованим явищем, яке виникло непередбачено в ході колективізації, а що це був один із засобів національної політики большевицького режиму в Україні.

Як знаємо, під большевицьким пануванням голод в Україні панував тричі: в 1921-22, в 1932-33 і в 1946-47 роках. У тому числі голод 30-тих років, який лютував в Україні, на Кубані та ще на Нижньому Поволжі, був найбільш нищівний. Ним було знищено біля семи мільйонів українських людей.

Поскільки маємо до діла з державною системою, де все діється „по плану", то невідхильно постає питання, у якому пляні проходила ця голодова операція? Її загально пов'язують із пляном перебудови суспільства на комуністичний лад. У той плян входила суцільна колективізація сільського господарства і ліквідація куркулів, тобто заможніших господарів, як кляси. В історії ВКП(б) про це пишеться так: „В кінці 1929 року, у зв'язку із зростом колгоспів і радгоспів, совєтська влада зробила крутий поворот та перейшла до політики ліквідації, до політики знищення куркулів, як кляси". Тоді й пущено в курс „лозунг": „На базє сплошной колективізації ліквідіруєм кулака как класс".

До повищого треба дати зауваження таке, що куркулів ліквідували не шляхом включення в колгоспи, а дослівно знищували шляхом заслань і розстрілів. Коли ж прийшов 1932 рік, — то в Україні їх уже не було. Хто з них зостався в живих, той коротав свій вік на засланні, а ті, що гинули — це були колишні середньозаможні й малоземельні селяни — одноосібники й колгоспники. Їх очевидно ліквідували вже не „как класс", а як українських хліборобів. Не зважаючи на те, офіційна пропаганда постійно обзивала їх „куркулями" й „клясовими ворогами".

Щождо колективізації, то вона поступала приспішеними темпами і була здійснена „достроково". Про це читаємо в згаданій історії ВКП(б) наступне: „1931 рік дав новий ріст колгоспного руху. По основних зернових районах було об'єднано 80 відсотків загального числа селянських господарств. Загальна колективізація була тут в основному закінчена". Ось як успішно проходила колективізація. Але тут зразу постає питання: якщо так, то хто були оті, що гинули з голоду в Україні в 1932-му і 1933-му роках? Невже куркулі, які ще залишились у живих? І звідкіля їх набралось на стільки мільйонів, тоді коли розкуркулення і колективізація були в основному закінчені?

Отож, коли говоримо про Україну, то колективізація й голод, хоча, здавалося б, із собою пов'язані, — це по суті дві різні речі. В Україні колективізація була тільки покришкою для голодового погрому. Хто повірить, що для проведення колективізації треба було виморити голодом мільйони трудового селянства?

Причини колективізації відомі. Запрограмовані в політиці партії, вони були однаково соціяльного, як і економічного характеру. Але причина голоду була тільки одна і, так би мовити, позапрограмова.

Причиною голоду було рішення знищити основну верству народу, що його кремлівський режим уважав ворожим. У такому проєкті треба цей голод розцінювати, як „крупне" досягнення большевицького режиму в його національній політиці в Україні. Навряд, чи було б можливо тепер плянувати „злиття націй", якщо б п'ятдесят років раніше не була проведена основна „обробка".

У своїй статті, опублікованій в листопаді 1929 року, Сталін назвав рік 1929 роком „великого перелому". Так воно й справді було. Тоді покінчено з експериментом НЕП-у в сільському господарстві, тоді почав розгортатись плян першої п'ятирічки (почалась вона в половині 1928 року), тоді обрано курс на розкулачення і суцільну колективізацію, тоді й передбачливо встановлено карточну систему на харчові продукти, хоч у цьому не було наявної потреби.

Підготова до того перелому була зроблена два роки раніше на XV-му конгресі ВКП(б), на якому було порішено посилити колективізацію та повести наступ на куркулів. Два роки пізніше почалась кампанія, якій дали назву „соціялістичного наступу на селі". В межах тієї кампанії за оволодіння сільським господарством проходили три ударні акції: 1) ліквідація куркулів, 2) суцільна колективізація і 3) хлібозаготівля, яка по суті була хлібограбіжем.

До виникнення голоду розкуркулення й колективізація мали тільки посереднє відношення. Прямою причиною голоду був суцільний грабіж у селян їхньої господарської продукції. Цей грабіж постійно зростав, поки врешті дійшов до „викачування" останніх харчових засобів. Варте уваги те, що голод постиг тільки самих продуцентів, у яких забрано без решти всі продукти, здобуті їхньою працею. (Лозунг революції „грабуй награбоване" тут застосування не знаходив). Міське населення з голоду не вмирало.

(Продовження буде)

ПРЕЛІМІНАРНА ПРОГРАМА

IX. КОНФЕРЕНЦІЇ ПКУС-у

в Гарвардському університеті 8-10 червня 1984 р.

8 червня (п'ятниця)

9:00-11:00 — **Реєстрація**

11:00-12:00 — **Восьма річна лекція ім. Богдана Кравцева:** ОМЕЛЯН ПРІЦАК, „Повість временних літ та історична правда".
Бібліотека ім. Гоутона, кімната виставок

•

2:00-2:30 — **Відкриття конференції** — МИХАЙЛО ВОСКОБІЙНИК, голова ПКУС, ОМЕЛЯН ПРІЦАК, директор УНІГУ

2:30-5:00 — **Сесія І: До 50-ліття смерти М. Грушевського**
О ПРІЦАК, „Дещо про схему Грушевського"
ГР. КОСТЮК, „Спогад про ювілей 60-ліття Грушевського в Києві в 1926 р."
ЯР. ТУРКАЛО, „Грушевський, як громадсько-політичний діяч"
М. ВОСКОБІЙНИК, „Роля М. Грушевського у формуванні українських фракцій у І і ІІ Думах"

5:00-7:00 — **Сесія ІІ: Бібліографія**
ОСИП КРАВЧЕНЮК, „Українська література німецькою мовою. Бібліографічний огляд"
М. ТАРНАВСЬКА, „Два перші видання з української літератури"
О. ПРОЦИК, „Найважливіша література про Києво-Могилянську Академію"
М. ЛАБУНЬКА, „Спадщина Юрія з Дрогобича та література про нього"

9 червня (субота)

9:00-11:00 — **Сесія ІІІ: Мова**
Б. СТРУМІНСЬКИЙ, „Проблема найстарших українсько-угорських мовних зв'язків"
Теми двох інших доповідей будуть своєчасно подані

11:00-1:00 — **Сесія ІУ: Література**
Г. ГРАБОВИЧ, „Шевченкова 'Москалева криниця'"
М. ТАРНАВСЬКИЙ, „Творчість Валеріяна Підмогильного"
О. ІЛЬНИЦЬКИЙ, „Література 1920-их років"

2:30-5:00 — **Сесія У: Історія**
О. АНДРІЄВСЬКА, „Російська інтеліґенція і українське питання 1890-1914 рр."
Ф. СИСИН, „Революція Б. Хмельницького на тлі Европи половини 17-го ст."
В. МЕЗЕНЦЕВ, „Княжий Чернігів"

5:00-7:00 — **Сесія УІ: 40-ліття УГВР**
М. ПРОКОП, „УГВР і проблема української влади"
М. ЛЕБІДЬ, „Фраґменти зовнішньо-політичної діяльности УГВР"
Р. ІЛЬНИЦЬКИЙ — модератор

7:30-10:00 — **спільна вечеря** із доповіддю ДЖ. МЕЙСА: „Великий голод 1933 р. Важливіші дискусійні питання"

10 червня (неділя)

9:30-11:00 — **Короткі звідомлення про успіхи в дослідах**
Досі надійшли такі: П. ҐРІМСТЕД, „Українська архівна справа"; Л. ГАЙДА, „Турецькі джерела до доби Петра Дорошенка"; МАРІЯ БАЧИНСЬКА: „Проблеми адопції до нової культури"; ЛЕОНІД ГЕРЕЦЬ: „Українське підпілля поміж двома світовими війнами".

11:00-12:00 — **Ділове Засідання ПКУС**

12:30 — **Закриття:** ГРИГОРІЙ ГРАБОВИЧ, голова ПКУС на 1984/85 р.

ЛІТНІЙ СЕМІНАР УВАН

19-24-го серпня 1984 р.
у пансіоні „Карпатія", Гантер, Ню Йорк

ПРОГРАМА:

Проф. МАРТА БОГАЧЕВСЬКА-ХОМЯК — „Жіночий компонент в українському русі"

Д-р ЖАН-ПОЛ ГІМКА — „Галицьке село: від панщини до просвіти"

По дальші інформації:
DR. OLEH TRETIAK
2227 Green Street • Philadephia, Pa. 19130

Десятиліття Українського Оперного Хору

Торонто святкує своє 150-ліття. Канадська Оперна Компанія відзначає своє 35-ліття. Перший оперний сезон в Торонто і взагалі в Канаді був у 1950 році. Поставлено було три опери, разом було 10 вистав, які відвідав 14,641 глядач. Це були початки канадської опери.

Товариство Української Опери Канади народилося в 1974 році. Заснували його ентузіясти оперного мистецтва при філії Українського Національного Об'єднання в Торонто з бажанням дати українцям і нашим співмешканцям можливість пізнати українську оперу. Дати можливість професіоналістам і аматорам виступити в українській опері. Плекати нашу культуруСьогодні, по 10-ох роках, Товариство Української Опери є незалежною організацією, яка має свій державний „чартер". Це тепер.

А тоді—творився Оперний Хор. І так вже в 1975 році ми побачили „Запорожця за Дунаєм" в днях 4-7 грудня. Мейор міста Дейвид Кромбі, повний ентузіязму до такої події, офіційно проголосив тиждень від 1-го до 7-го грудня „Тижнем Української Опери". Понад 4,000 глядачів прийшло на повторні вистави „Запорожця", які дістали позитивну критику в торонтських англомовних газетах. Приготовляв усе і диригував Зі новій Лавришин.

Потім долучився до оперного товариства новоприбулий диригент з Києва Володимир Колесник. Ми мали унікальну нагоду побачити оперу Вахнянина „Купало". Квитки на п'ять вистав в МекМілан театрі в 1979 році були цілковито випродані. Успіх був колосальний Наш оперний хор дістав знамениту критику. Ось, наприклад, критик Літлер сказав, що „...в „Купало" я почув найкращий хоровий спів за багато років у Торонто! І співав аматорський хор!..."

Цей самий хор насолоджував слухачів своїм співом у Гамільтоні в 1980 році, а в 1981—в Монтреалі та Оттаві. Того ж 1981 року ми чули в Месі-Гол концерт хорових і симфонічних творів з українськими темами, при співучасті повної 50-членної оркестри.

1981-ий рік приніс нам і нове видання „Запорожця за Дунаєм". Перша постановка була в Гамільтон Плейс в Гамільтоні, а тоді в О' Кіф Центрі в Торонто. Успіх був такий великий, що хор був запрошений до Ню Йорку, де він дав успішний концерт хорових і сольових уривків з опер в Карнеґі Гол із американською симфонічною оркестрою. По концерті захоплені члени оркестри запевняли, що з таким знаменитим хором вони ще не виступали.

1982 рік приніс нам надзвичайну подію. Український Оперний Хор приготовив чудовий складний твір С. Людкевича „Кавказ". В цілковито заповненій новововідкритій концертній залі Рой Томсон Гол ми пережили тріюмф нашого хору. Це була прем'єра на цьому континенті „Кавказу" Людкевича та прем'єра Української Симфонії ч. 4 Юрія Фіяли в присутності зворушеного композитора з Монтреалю. Стоячі овації, захоплена публіка, настрій щастя, гордости, задоволення... такі моменти лишаються назавжди!

Після того наш Оперний Хор був запрошений з виступами до Дітройту та Клівленду.

І тут знову велика подія. 1-го квітня ц.р. наш хор виступав в Карнеґі Гол в Ню Йорку з Американською симфонічною оркестрою з нагоди 90-ліття УНС. У програмі були „Кавказ" С. Людкевича, фортепіяновий „Слов'янський концерт" Бориса Лятошинського з участю Лідії Артимів, і новий твір Юрія Фіяли, замовлений УНСоюзом для цих святкувань. Довідуємося з преси та від очевидців, що „Кавказ" Людкевича знов збирав овації та слова захоплення.

Незабаром наш хор знову пакував свої валізки. Цим разом—дебют у Чикаґо, де було повторено програму з Ню Йорку. Оперний хор співав „Кавказ" С.Людкевича; крім того, були виконані увертюра до опери „Тарас Бульба" Миколи Лисенка та „Слов'янський концерт" для фортепіяну і оркестри Б. Лятошинського у виконанні піяніста Романа Рудницького, все це з чикаґською оркестрою, в неділю, 20-го травня ц.р.

Початок червня дасть, нарешті, торонтонцям нагоду почути Оперний Хор. Ця подія немалого значення. Це—відзначення 10-ліття Українського Хору. Це—відзначення 10-ліття Товариства Української Опери Канади. Це—участь української громади у відзначенні 150-ліття Торонто. Це—цілий оперний сезон, який триватиме тиждень, від 1-го до 8-го червня ц. р., і тому називається „Тиждень Української Опери." Ми зможемо знову побачити відновленого „Запорожця за Дунаєм" Гулака-Артемовського з новими солістами; „Наталку Полтавку" М. Лисенка, яка саме відзначає 165-ліття з дня першої постановки, та почути концерт оперної музики.

Перший раз в історії українського музичного життя в Торонто можна собі набути серійні квитки, себто квитки на те саме місце на всі три вистави за значною знижкою.

Український Оперний Тиждень—це небувала подія в нашому житті. Подія, на яку з подивом і пошаною дивляться наші співмешканці. Бо чи ж яканебудь інша національна група має щось подібного?

Подія, яка може дасть початок подібним українським оперним тижням у майбутньому в Торонто.

Оксана Бризгун-Соколик

Вечір гумору Школи Непорочного Зачаття у Дітройті

Три одноактні п'єси Софрона Левицького під придбаною назвою „Слідами батьків по Гемтремку" дали нагоду учням середньої школи виявити свої театральні здібності. Сліди тих батьків, як вказувала влучна ілюстрація Едварда Козака, розходилися в різні сторони. Все ж вони не загубилися, їх стягнула догурту Церква, яка подбала про школу, а тепер її учні, йдучи далеко поза Гемтремк, знайшли сліди своїх батьків у таборах для переселенців в Німеччині.

Так почалася театральна вистава напруженим моментом, коли до табору має приїхати репатріяційна комісія, щоб силою забрати його мешканців додому. Виявилось, що це було велике непорозуміння і ціла подія закінчилась навесело. Це було і ціллю усіх трьох одноактівок—дати можливість батькам трохи посміятись.

З приємністю треба ствердити, що всі „актори"-Орест Совірка, Тарас Мусик, Адам Дацко, Іван Нагірняк, Роман Нестерович, Адріяна Ляш, Уляна Ременюк та Бенінйо Родріґес добре виконували свої ролі. Дуже добре звучав хор і, нечувана річ, навіть хлопці співали відважно і було їх чути. Це, певно, в наслідок енергійного диригування Т. Мусика, якому велика грізна палиця служила за батуту.

Друга сцена дала нагоду двом товаришкам довести до відчаю їхнього товариша як кару за те, що залицявся до них обидвох. У цій сцені виявили неабиякий сценічний талант Ксеня Козак і Богданна Кальба та гноблений ними З. Обуховський.

Третя сцена—це гостра сатира на наше суспільне життя. Свіжо закладене українське підприємство стає збіговищем представників різних товариств, які приходять за пожертвами на їх потреби. Тут надзвичайну креацію створила Дарія Конопада, як властитель нового підприємства. Вона виявила себе знаменитою комедійною акторкою, виконуючи свою ролю із професійною вмілістю. Всі, що брали участь у цій сцені—О. Оліяр, А. Томків, З. Павлюх, К. Козак, У. Ременюк, Ю. Федорак, Б. Дорош, А. Ляш, Л. Стопчинський, О. Липецький, М. Лаврин та Мирон Лаба—виказали докладне опанування роль, невимушену поведінку і бездоганно виконували свої ролі.

Приємно було слухати, як чудово звучала наша мова. Навіть Л. Стопчинський хоч не-українець, виконав свою ролю без найменших труднощів. Ті, хто колись брали участь у цього: роду шкільних виставках знають що вони залишають приємні спогади на все життя. Дивлячись на вдоволення дітей та радість батьків, подяка належиться тим, що взялися за це діло, а саме: Вірі Андрушків, головному режисерові та її співпрацівникам Христі Козак та Миросі Стефанюк, дорадникам Марії Гарасевич та Андрієві Лятишевському, Наталці Лончині за декорації. Збагатив цю виставку своїм гумором маестро Едвард Козак, пов'язуючи всі три сцени разом.

Дивлячись на віддану працю наших учителів, індивідуальні успіхи та спільні досягнення наших учнів (наспівання гарної платівки під диригуванням Лесі Гнатюк та оця вистава), невиясненим залишається факт, що деякі українці посилають своїх дітей до чужих шкіл. Чи бракує доказів, який позем навчання в наших школах? На останній загальнодітройтській виставці фізично-природничих проєктів на 24-ох учасників з нашої школи всі 24 одержали нагороди та відзначення. Це нечуванний факт. Ми всі повинні бути горді з успіхів нашої молоді та вдячні учительці Олі Дуб за її дбайливу підготовку і заохоту дітей взяти участь у цьому важливому змаганні.

Володимир Баран

КУБИНСЬКИЙ УРЯД ОФІЦІЙНО проголосив, що Куба не візьме участи в Олімпійських Ігрищах цього літа в Лос Анджелесі, прилучуючись до бльоку комуністичних країн, які бойкотують Олімпіяду. Крім совєтського Союзу в Олімпіяді не беруть участи Східня Німеччина, Мадярщина, Болгарія, Чехо-Словаччина, Польща, Монголія, В'єтнам, Афганістан і Ляос. В минулому, Куба була одною з успішних країн Латинської Америки в Олімпійських Ігрищах, здобуваючи багато перших нагород, переважно в боксі і легкій атлетиці. Але Румунія не пішла слідом СССР та його сателітів і зголосила свою участь у цих XXIII літніх Ігрищах.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Рональда Регена приготовляється на всяку можливість заощадження нафти, зокрема бензини, на випадок, якщоб ситуація в Перській затоці значно погіршилась і шляхи довозу цього дорогоцінного сирівцю були б припинені цілковито. Секретар Департаменту енергетики Доналд Годел заявив кореспондентам, що його Департамент якраз тепер закінчує опрацьовувати пляни і підраховувати американські запаси нафти.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. маестра
Григорія Китастого
складає 100.00 долярів
на ВИДАННЯ ЛІТОПИСУ УПА
Ансамбль Бандуристів „ГОМІН" з Ню Джерзі

Д-р О. Попович — перший в клясі шахових майстрів

На відкритому шаховому турнірі в Ню Йорку, що відбувся 19-22-го квітня, притягнувши рекордове число 1,014 учасників з усіх кінців світу, відомий український шахіст д-р Орест Попович осягнув вислід 5½:2½, цим здобувши перше місце між шаховими майстрами. Д-р Попович одержав нагороду 1,750 дол. і його запросили на престижевий Ню-йоркський міжнародний турнір, на який допущені здебільшого тільки гросмайстери та міжнародні майстри найвищої ранги.

Вважають, що цьогорічний відкритий турнір в Ню Йорку був найсильнішим відкритим турніром усіх часів. Шахісти змагалися в шістьох групах, залежно від своєї клясифікації. В найвищій групі, де змагався д-р Попович, на 176 учасників було аж 53 змагуни, клясифіковані як сеньйор-майстри (рейтінґ 2,400 або вище), включаючи 17 гросмайстрів і 30 міжнародних майстрів. Загальне перше місце в турнірі здобув канадський міжнародний майстер і цьогорічний кочемпіон Британського Коммонвелту, Кевін Спраґет.

Успіх д-ра Поповича є особливо вимовним тому, що хоч його першість відноситься до кляси майстрів (рейтінґ 2200-2399), то більшість змагань він провів зі сеньйор-майстрами. За виїмком першої рунди, де він переміг аматора, д-ра Попович мав сім противників з пересічним рейтінґом 2,470. Між ними він переміг міжнародних майстрів Зальцмана і Вайнштайна сеньйор-майстра Бріто. і майстра Белопольського, зремісував з гросмайстром Ломбарді, а програв з гросмайстром Бісґаєром і міжнародним майстром Вал. ером.

Д-р Орест Попович, колишній чотирикратний першун УСЦАК-у, має від Американської Шахової Федерації доживотний титул майстра, а від Міжнародної Шахової Федерації титул майстра ФІДЕ.

Слід відмітити, що д-р О. Попович довголітній член 34-го Відділу УНС, Братства св. Івана Хрестителя в Ричмонді, Вірджінія, і бере активну участь у підготовках багатьох крайових турнірів з рамени цього відділу.

Л.Б.

ДВА ВИСОКІ РАНҐОЮ військовики у Ель Сальвадорі, які мали широкі політичні впливи, перенесені тепер із своїх постів зі столиці в інші місця на те, щоб новообраний президент Сальвадору Хозе Наполеон Дюарте міг розпочати свою працю без впливів військових кіл.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ НЕСПОДІВАНОГО ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Дорогого першого КУЗЕНА І ВУЙКА

бл. п.

Володимира Жовнірчука

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в українській католицькій церкві Царя Христа у Філядельфії, Па., дня 2-го червня 1984 р., о год. 8-ій ранку і
в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., дня 5-го червня 1984 р., о год. 7:30 ранку.

Просимо Друзів, Свояків і Знайомих згадати Покійного в своїх молитвах.

Сповнені глибоким смутком:
ЛЮБОВ САВОЙКА з ріднею
АННА ТИХА
інж. РОМАН і ДАРІЯ ЯРИМОВИЧ з ріднею
інж. АДАМ МОРАЧЕВСЬКИЙ з дружиною і сином
д-р ІРИНЕЙ і СОФІЯ ТЕМНИЦЬКІ з ріднею

ПОДЯКА

Складаємо щиру подяку Всеч. Отцям: монс. д-рові Болянничеві, о. митр. Харині і о. Р. Мартинюкові за відправлення Парастасу над домовиною, о. Р. Мартинюкові за відправу Святої Літургії і похоронів, Приятелям Покійного за прощальні слова, Рідним і Приятелям за перенесення домовини на Вічний Спочинок. Всім Жертводавцям за квіти і грошові датки на Служби Божі, Григоріянку і релігійне Т-во Св. Софія.

Пані Анні Ольшевській за довголітню сестрину опіку для Покійного. Похоронному заведенню п. Насевича у Філядельфії за взірцеве переведення похоронів.

Зі щирого серця Всім Спасибі.

РОДИНА

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

ОЛЕНИ КОЛЕНСЬКОЇ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в четвер, 31-го травня 1984 р., о год. 7-ій веч. в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

•

ПОДЯКА

Цією дорогою Родина складає щиру подяку за уділення Найсвятіших Тайн та за переведення похоронних відправ Отцям М. Кучм'якові, М. Перетяткові та М. Кучкові; д-рові Я. Миндюкові за довголітню щиру лікарську опіку; хорові „Трембіта" за участь у Парастасі; а також наше щире спасибі Всім за участь в похоронних відправах, за вислови співчуття та за пожертви на Поминальні Служби Божі та на добродійні цілі:

На ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ:

Хор „Трембіта", Орест і Люба Бойки, д-р Михайло і Лідія Гуки, Богдан і Ярослава Жеребецькі, Наталія Лазірко з Родиною, Роман Леґедза та проф. Микола Чировський.

На ДОПОМОГУ СИРОТАМ в Бразилії:

95.00 дол. — Працівники Лябораторії АТТ Ко.;
по 50.00 дол. — д-р Михайло і Лідія Гуки, Роман і Клявдія Стефанюки та Лев Коленський;
30.00 дол. — Ольга Стефанович;
по 25.00 дол. — д-р Володимир і Віра Кліші, Богдан і Лідія Паславські та інж. Роман і Наталія Загайкевичі;
по 20.00 дол. — Василь і Дарія Пасічняки та Ольга Ліщинська;
по 10.00 дол. — Михайло і Лідія Белендюки та Володимир і Лідія Гладкі;
50.00 канадських дол. — Марія Охримович і Софія Дуда.

На ПАТРІЯРШИЙ ФОНД Т-ва СВ. СОФІЯ:

100.00 дол. — д-р Мирослав Коленський;
50.00 дол. — Лев Коленський;
30.00 дол. — Орест і Дарія Мостові;
по 20.00 дол. — Ярослав і д-р Александра Ткачі, Зенон і д-р Ірина Терлецькі, Василь і Дарія Пасічняки та Мирон Завицький;
15.00 дол. — Роман і Александра Яськів.

На ПОВОДЯН у Бразилії:

20.00 дол. — Володимир Сенежак.

В глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 27-го травня 1984 року в Асторії, Н. Й. упокоїлася в Бозі по довгій і тяжкій хворобі наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ І ТЕЩА

бл. п.

АГАФІЯ з КУЛІЄВИЧІВ МАСТИКАШ

Народжена 18-го березня 1914 року в с. Потепичі, повіт Рава Руська в Україні.

ПАНАХИДА у вівторок, 28-го травня 1984 р., о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Квіна, на Бродвею між 35-36 вулицями в Асторії, Н. Й.

ПОХОРОН в середу, 29-го травня 1984 р., о год. 10:30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви Чесного Хреста (31-12 30-та вул.) і на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

син — БОГДАН з дружиною ШЕРІ
внучок — БОГДАН-ВАСИЛЬ
донька — ІРИНА з мужем СЕВЕРИНОМ СТАРОЖИТНИКОМ
внук — ЯРОСЛАВ
мґр ЄВГЕН МАСТИКАШ з родиною в Канаді
Брат і Сестра з родинами в Україні
і ближча та дальша Родина в Україні, в Сибірі і на поселеннях у вільному світі

Замість квітів, Родина просить складати пожертви на виховання священиків і пересилати їх на адресу оо. Василіян в Ґлен Кові, Н. Й.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА
запрошує своїх Членів і Українське Громадянство на

ДОПОВІДЬ

„КОНСТАНТИН ЧЕХОВИЧ — ВИЗНАЧНИЙ ФІЛОЛОГ"

Участь беруть:
проф. д-р ВАСИЛЬ ЛЕВ — „Константин Чехович, як мовознавець".
проф. д-р ВАСИЛЬ ЛЕНЦИК — „Константин Чехович — публіцист, видавець, педагог".

Субота, 2-го червня 1984 року, год. 5-та по пол. в домі НТШ, 63 Четверта Авеню в Ню Йорку, Н. Й.

Передвісник...

(Закінчення зі ст. 2)

покоління українців ітимуть на війну. Війна провадитиметься усіма засобами. І боротьба культурна вважається також відповідною, як боротьба фізичної сили. Ми проголошуємо, що візьмемо силою те, що нам належиться по праву, але відняте від нас теж силою. Ми не хочемо довше зносити панування чужинців.

Безкомпромісовий у принципах, пристрасний і динамічний, мало толерантний, Міхновський, випереджуючи поглядами своїх учасників, не зумів об'єднати для реалізації своїх ідей міцнішого гурту однодумців. Але його ідеї мали великий вплив на повоєнні покоління 1920-1930 років, зокрема на західньоукраїнських землях і на еміграції.

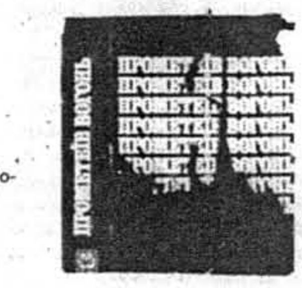
Схоплений московськими большевиками за підпільну протимосковську діяльність, відібрав собі Міхновський життя в тюрмі. Це одна з провідних постатей нашого національного відродження і невтомний борець за відродження України. Він писав: „Ми розуміємо, що боротьба буде люта й довга, бо ворог безпощадний і дужий. Але ми розуміємо й те, що це вже остання боротьба, що потім уже ніколи не настане слушний час до нової боротьби. Ніч була довга, але ранок наблизився і ми не допустимо, щоб проміння свободи заблищало на наших рабських кайданах: ми розіб'ємо їх до схід сонця свободи. Ми востаннє виходимо на історичну арену, і або помремо, або житимемо. Нас горстка, але ми сильні нашою любов'ю до України! Сини України! Ми як той Антей, доторкаючись до землі, наберемось усе більшої сили й завзяття. Нехай страхополохи та відступники йдуть, як і йшли, до табору наших ворогів, їм не місце між нами і ми проголошуємо їх ворогами вітчизни!"

Ювілейний...

(Закінчення зі ст. 2)

та „Ой літа орел". С. Комірний диригував темпераментно, І. Зам'ятий звучав, як соліст, потужно. Прикрасою концерту була, без сумніву, вогниста пісня „Україна" Китастого, в опрацюванні о. П. Будного, де хор заблистів повною розмашністю, голосовою дзвінкістю і патріотичним одушевленням.

Теодор Терен-Юськів

Верховино, світку ти наш...

Під цим моттом Окружна Управа СУА Нової Англії в Гартфорді зорганізувала 5-го і 6-го травня Гуцульські дні.

Голова Окружної Управи Анна Любинська з любов'ю до Карпатських гір, до квітчастих полонин, до барвистих гуцульських строїв, до гуцульської поетичної вдачі дала нам євшан-зілля. Вона сама народжена в Карпатах на зеленому підгір'ї Срібної Землі.

Сцена представляла гуцульську хату, прибрану килимами, гуцульськими різьбами й картинами гуцулів з трембітами, видніла струнка постать оборонця гуцулів Олекси Довбуша. Сцена була надихана чаром минулих віків.

Імпреза була задумана, щоб пригадати нам на поселеннях минуле нашої землі, її красу і збудити в серцях наших віру в краще майбутнє. Це було євшан-зілля, щоб ми тут зберігали прадідні заповіти і шанували наші прадідні звичаї-обичаї

Програму підготовила Стефа Пришляк.

На сценів у гуцульській хаті дівчата—Людмила Хмелівська, Валя Лучкань, Маруся Швець, Оксана Оприско і Роксоляна Ґулич. Вони в квітчастих гуцульських строях під акомпаньямент молодого гітариста Адріяна Пришляка з почуттям запівали гуцульські пісні—„Писаний камінь", „Марічка", „Черемош плине". Спів дівчат робив зворушуюче враження, бо цілий час пересувались на екрані гуцульські прозірки: краєвиди гуцулів з трембітами і високі Карпати з полонинами. Монтаж висвітлював Андрій Пришляк. Публіка линула думками на рідну землю, в рідні Карпати. Всім нам в душі відтворилась рідна Церква, далекий, а такий дорогий рідний край. Образи мінялись на екрані. Трембітарі нагадували нам дорогі гуцульські пісні—„Ой, піду я в полонину, там си заспіваю, та най усі люди знають, як я проживаю"...

Організаторки свята випозичили в Ню Йорку в школі св. Юра монтаж Люби Волинець „Гуцульське весілля" Зробили вони це, щоб нашій молоді показати красу наших звичаїв.

При звуках гуцульських мелодій монтаж „Гуцульського весілля" передавали Оксана Оприско і Валя Лучкань. Цілим святом керувала Анна Любинська.

Свято пройшло з великим успіхом при співпраці всіх відділів Нової Англії.

Добре був продуманий реферат Христі Добчанської - Мельник про Гуцульщину в літературі. Вона представила виїмками письменників Федьковича, Кобилянської, Франка, Леся Мартовича, Стефаника й інших.

Вечір приніс повно вражінь. Рівночасно на залі подано гуцульську їжу, кулешу.

Артистка Тамара Орловська зробила на залі виставку своїх малярських праць. Картини артистки були прийняті на світову виставку українських образотворчих мистців. Сама артистка говорить, що її образи —це вислів почувань, бо вони є найкращою інтерпретацією душі артистки.

В другому кінці залі був показаний проєкт інж. Б. Леся—„Український народ у барельєфних образах." Мета його праці, за його словами,—це відтворення української історії, культури в скульптурних образах, представивши український народ в його історичних і культурних виявах.

Була заступлена на святі й українська філателістика. Михайло Шулявський показав велику збірку поштових значків. Між ними пишались значки нашої державности з 1918 – 1921 років.

Отже, свято СУА було зорганізоване для нас, а особливо для нашої молоді, щоб показати, що ми не є загублені в Америці, а маємо гарну і світлу минувшину.

Все гарне минає. І так проминув для нас суботній день, повний вражінь і споминів.

Мгр Лев Стеткевич

Чотири Округи...

(Закінчення зі ст. 1)

Під час і після обіду В. Білик представив і привітав численних союзовців і гостей-представників різних громадських організацій з міст-осідків чотирьох Округ УНСоюзу.

З коротким словом виступив також Й. Лисогір, зосереджуючись на деяких постаттях з минулого УНСоюзу, зокрема згадуючи св. п. головного предсідника Дмитра Капітулу, головного редактора „Свободи" д-ра Луку Мишугу і першого редактора „Українського Тижневика" і громадського діяча Степана Шумейка. Він також згадав деяких активних союзовців в Ню Джерзі, які причинились і причиняються до росту УНСоюзу.

Деяких присутніх з цієї останньої категорії — секретарів відділів, які займають такі пости 25 і більше років, вшанував УНСоюз нагородами заслуги, що їх вручили їм присутні члени Екзекутиви в церемонії, що нею проводив С. Гавриш.

Серед відзначених секретарів були: Квітка Стецюк, Стелла Раєн, Ю. Баранюк, Володимир Козак і Казимир Мазепа. Їм та десятьом іншим секретарям С. Гавриш висловив признання, відмічуючи, що це відноситься також до сотень інших будівничих УНСоюзу.

Словами подяки учасникам і організаторам цього бенкету М. Захарко закінчив формально імпрезу, а о. Пахолюк відмовив заключну молитву, заінтонувавши на закінчення потрійне „Христос Воскрес".

Ширші сходини УКЦентру

Ширші сходини членства Українського Культурного Центру в Дітройті 8-го квітня ц. р. були багатолюдні й пройшли в піднесеному настрої. Коло 300 осіб, членів та їх родин, засіли за столи, очікуючи початку програми.

Культурно-освітній референт Микола Кавка, відкривши сходини, привітав присутніх отців, членів і гостей та попросив новообраного голову Богдана Федорака до слова.

Голова в коротких словах з'ясував передісторію постання УКЦентру, підкреслив великі заслуги ентузіястів його побудови та їхню присвяту й вміле ведення уже кілька років. Здійснилися передбачення ініціяторів цього діла, що Центр у такій структурі, як він сьогодні, стане скоро самовистачальним, сплачуючи свої початкові забов'язання та фінансуючи широку культурно-освітню діяльність. Доказом цього є цифри, які стверджують, що наше початкове заборгування, що сягало понад один мільйон долярів, зійшло сьогодні до 516,000

У моральній площині,—сказав голова,—Центр виконує ролю протидії наслідкам розпорошенности української громади, притягає і об'єднує розсіяних по широких просторах великого міста українців, даючи їм місце і рамки для вияву їх діяльности. Кипуча діяльність близько 40 українських організацій, що приміщуються у цьому будинку, є наглядним доказом цього. Думка побудови Центру була спасенна, вона виправдалася самим існуванням нашого Центру впродовж п'яти років. Викликані зі залі члени Дирекції та ділових комісій і Дорадчої Ради, повторюючи слова приречення, що його читав читав о. протопресвітер О. Биковець, прирікали „перед Господом Богом і чесним товариством" совісно виконувати взяті на себе обов'язки „для добра і слави нашої корпорації та всієї української громади". Це приречення скріпили вони, поцілувавши Св. Євангелію і хрест.

Милий невимушений настрій запанував на залі, коли виступила гість з Ірвінгтону Н. Дж., Іванна Кононів, не тільки знаменита акторка українських театрів, але й заавансована суспільно-громадська діячка, член Головної Управи ОЖ ОЧСУ та сумівська виховниця. Її „Сонце низенько", проспіване з великим почуттям, перенесло слуханів у зовсім інший світ, світ молодости і щасливих хвилювань в очікуванні вимріяного, невідомого, здійснення невисловлених бажань і мрій. Потім вона проспівала пісню „Верховино, світку ти наш", переплетену коломийками на сучасні теми з підкресленням політично-побутових фактів, не тільки зворушивши присутніх гуцулів, бойків та підгірян, але й подолян, які не могли втримати спокійно ніг, вони рухались до такту „полегойки"

Наддаток—пісня „Ой, піду я полем-лугом", виконана в естрадному стилі, внесла веселий настрій, коли людина сміється з навиків і хиб інших, а в тому зі своїх власних. Знаменитою акомпаньяторкою, як це твердила п-і Іванка, була наша дружинниця СУМ-у Нуся Калинич. Нашій дорогій гості піднесли китиці квітів Микола Кавка і Мартин Новаківський від місцевого гурту членів ОМУС-у, а Зеня Юрків—від місцевого ОЖ ОЧСУ.

Між виступами Іванки Кононів ведучий програмою М. Кавка розповів декілька дотепних жартів, і публіка його із запалом оплескувала.

Перед обідом о. В. Панчук, парох та ігумен оо. Василіян, виголосив високопоетичну інвокацію-молитву, побажав новообраним керівним органам УКЦентру найкращих успіхів у праці та благословив дари Божі

Обід, поданий скоро й безшумно, був наче родинною гостиною. Щирі розмови, жарти й вибухи сміху за одним чи другим столом вказували, що присутніх лучить не тільки приналежність до одного об'єднаного Центру, але й ще почуття вдоволення, що спільний задум завершився таким чудовим успіхом. Ці святкові ширші сходини були вдалою імпрезою і залишили в учасників гарне враження. Варто подібні імпрези влаштовувати частіше.

Петро Рогатинський

